

Міністерство освіти і науки України
ДНУ Інститут модернізації змісту освіти
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет імені
Вітольда Пілецького в Освенцемі (Польща),
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словаччина)

**VI Міжнародна
науково-практична конференція
“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”
Збірник тез доповідей**

4-5 квітня 2024 р.

**Міністерство освіти і науки України
ДНУ Інститут модернізації змісту освіти
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенцімі (Польща),
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словаччина)**

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ**

**MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC
TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES:
REALITIES AND CHALLENGES**

**Тези доповідей
VI Міжнародної науково-практичної конференції**

4-5 квітня 2024 р.

**Мукачево
2024**

Нестерова С. Використання EXCEL в управлінському обліку малого та середнього бізнесу	121
Петричко М. Національна економіка України в умовах воєнного стану та напрямки її відновлення	123
Пігош В. Державний фінансовий контроль в умовах воєнного стану: реалії та виклики	126
Реслер М. Вплив інформаційних технологій на ведення управлінського обліку	128

СЕКЦІЯ 5. УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Бочко О., Саган В. Соціально-відповідальний маркетинг в межах Індустрії 5.0	130
Гасуляк С. Роль інформаційних технологій в управлінні інноваційною діяльністю	131
Кампов Н., Касинець О. Інноваційні технології у діяльності санаторно-курортного господарства	133
Лизанець А. Розвиток кредитних спілок в Україні в умовах воєнного стану	136
Любіцева О., Сировець С. Використання геоінформаційних технологій в туризмі	139
Пугачевська К., Гейман Д. Інститути спільного інвестування: економіко-правовий аспект	142
Савчин Є. Інвестиційне забезпечення діяльності підприємств в кризових умовах	144
Семенчук В. Інвестиційно-інноваційна діяльність в Україні	145
Стегней М., Михальчинець Н. Стратегічний інноваційний розвиток територій в умовах реальних загроз	147
Черничко Т. Політика стимулювання інноваційного розвитку на макроекономічному рівні	149

СЕКЦІЯ 6. УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ

Éva Szaboles, Sofiya Chovriy DIGITAL TRANSFORMATION OF HIGHER EDUCATION IN MODERN CONDITIONS	151
Атрощенко Т., Пинзеник О. Професійна компетентність керівника закладу дошкільної освіти: наукова дефініція та вимога сьогодення	153
Вербовський І., Кисла О. Цифрові технології в управлінні освітнім процесом: виклики та перспективи	155
Ільтьо Г. Цифрова компетентність в освітньому просторі	158
Клецун І. Комплексно-цільове управління неформальною освітою педагогів у системі науково-методичної роботи	159
Лібак Н., Молнар-Чатлош А. Підготовка майбутнього вчителя до роботи в новій українській школі	162
Миськів Г. Роль соціальних медіа у підвищенні ефективності навчання студентів	164
Орбан В., Яцура М. Досвід формування інформаційно-цифрової компетентності в закладах освіти Великої Британії	167
Товканець Г. Цифрова педагогіка у формуванні освітнього простору закладів вищої освіти	169
Товканець О. Інформаційно-середовищний підхід у розвитку здоров'язберігаючих компетентностей здобувачів освіти	172
Сідор Ю., Фенчак Л. Особливості планування та організації навчальної діяльності при змішаній формі навчання в умовах початкової освіти	174
Фізеші О., Фізеші Й. особливості фінансування закладів початкової освіти США та Канади	176
Швардак М. Процес прийняття управлінських рішень керівником закладу освіти	178

Легкість використання: інтерфейс Excel досить простий, і багато функцій можна вивчити швидко. Це дає змогу швидко розпочати ведення обліку без додаткової підготовки.

Можливість аналізу даних: Excel має вбудовані інструменти аналізу даних, такі як сортування, фільтрація, групування та створення зведених таблиць, що дозволяє легко відслідковувати та аналізувати дані.

Спільний доступ: файли Excel можна легко обмінювати та редагувати кількома користувачами одночасно через хмарні сервіси, такі як OneDrive або Google Диск.

Наявність шаблонів: Excel містить багато вбудованих шаблонів для різних видів обліку, таких як фінансовий, кадровий, складський облік тощо, що полегшує початок роботи.

Інтеграція з іншими програмами: Excel може легко інтегруватися з іншими програмами Microsoft Office, такими як Word або PowerPoint, що полегшує створення звітів та презентацій на основі даних з Excel.

Автоматизація за допомогою надбудови Power Query: додаткового функціоналу до основного програмного забезпечення. Він дозволяє імпортувати, обробляти та зв'язувати дані з різних джерел, таких як бази даних, текстові файли, веб-сервери тощо, та проводити над ними різноманітні операції, такі як фільтрація, сортування, групування та обчислення. Power Query дозволяє автоматизувати багато операцій з обробки даних та створювати зручні та ефективні процеси роботи з ними.

Таким чином, вдале поєднання простих та складних цифрових рішень для цілей управлінського обліку дасть можливість без особливо зайвих витрат розгорнути сучасну систему аналізу і вирішити дилему «немає коштів – не має управлінського обліку для малого бізнесу».

Список використаних джерел:

1. Шмигель О.Є. Особливості запровадження ведення управлінського обліку на підприємстві// *Сталий розвиток економіки*. – 2019. -№2(43). – С.140-146

2. Белявцева Т.В., Біла Ю. А. Економічний аналіз засобами Microsoft Excel. Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/25233/1/Byelyavtseva.pdf;jsessionid=9C714EC49432F3EDD7777D658F64B580>

УДК 330.13

МАРІЯ ПЕТРИЧКО

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та фінансів,
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА НАПРЯМКИ ЇЇ ВІДНОВЛЕННЯ

Агресія росії проти України завдала серйозної шкоди національній економіці країни. За експертними оцінками, загальні втрати економіки України внаслідок війни досягли 50% ВВП країни. Основними факторами економічних втрат в Україні є:

- Фізичні пошкодження інфраструктури. Внаслідок російських обстрілів і бомбардувань зруйновано чи пошкоджено значні частини промислової, транспортної та енергетичної інфраструктури України. Це призвело до зупинки виробництва, транспортування товарів і послуг, а також зростання цін на енергоносії.

Секція 4. Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях

- Скорочення виробництва та інвестицій. Під час війни українські компанії були змушені скорочувати виробництво, а інвестори – відкладати або скасовувати проекти. Це призводить до зниження економічної активності та зростання безробіття.

- Експортні втрати. російська агресія призвела до закриття українських портів у Чорному та Азовському морях, що ускладнило експорт української продукції. Це призвело до падіння експорту та скорочення надходження валюти в Україну.

Внаслідок цих втрат економіка України різко впала. Згідно з даними Національної служби статистики України, у 2022 році ВВП України впало на 35%. Це найбільше падіння ВВП в історії України [1].

російська агресія також призвела до зростання бідності в Україні. За оцінками Світового банку, у 2022 році бідність в Україні зросла до 20% від загальної чисельності населення [2]. Післявоєнне економічне відновлення України буде тривалим і складним процесом. Для цього необхідно вкласти значні витрати на відновлення інфраструктури, розвиток виробництва та створення нових робочих місць.

«За рік після повномасштабного вторгнення безпосередньо зареєстровані збитки житлової та нежитлової нерухомості та іншої інфраструктури склали понад 143,8 мільярда доларів США (за відновленою вартістю)» [1].

Економічні збитки України внаслідок російської агресії, пов'язані в основному зі знищенням житлових будинків, інфраструктури та промислових активів. Найбільше постраждало житло. Збитки від будівництва житла оцінили в 53,6 млрд доларів, або 37,3% від загальних збитків. Друга найбільша втрата – інфраструктура. Збиток, завдання інфраструктури, оцінюється в 36,2 мільярда доларів, або 25,2% від загальних збитків. Третє місце – промисловість. Очікується, що втрати активів промислових підприємств становлять 11,3 млрд доларів США, що становить 25,2% від загальних збитків. Значних втрат відзначили також аграрний сектор та земельні ресурси. Їхні збитки оцінили у 8,7 млрд доларів, що становить 17,3% від загальної суми збитків [2]. Ці втрати призвели до різкого занепаду економіки України та втрати добробуту людей. Післявоєнне економічне відновлення України буде тривалим і складним процесом. Найбільше від війни постраждали такі області: Донецька, Харківська, Луганська, Миколаївська, Запорізька, Київська та Чернігівська.

Таблиця 1

Регіональна оцінка прямих втрат економіки України від російського військового вторгнення на лютий 2023, \$ млн

Регіони	Оцінка прямих втрат, \$млн
Вінницька	529
Волинська	25
Дніпропетровська	2,045
Донецька	32,217
Житомирська	750
Закарпатська	14
Запорізька	10,528
Івано-Франківська	447
Київська	9,099
Кіровоградська	330
Луганська	17,681
Львівська	171
Миколаївська	6,326
Одеська	555
Полтавська	263

Рівненська	79
Сумська	2,968
Тернопільська	53
Харківська	31,206
Херсонська	7,310
Хмельницька	48
Черкаська	130
Чернівецька	68
Чернігівська	6,364
м. Київ	1,198

Джерело: [2].

Вплив війни на національну економіку України можна повністю оцінити лише після перемоги. Зараз вимушена міграція людей, які втікають від війни, вкрай негативно впливає на економічний потенціал України. Війна в Україні призвела до масштабного переселення населення, що негативно вплинуло на економіку країни та її кадровий потенціал. Імміграція також залежить від демографії та робочої сили країни. Це призводить до зниження економічної продуктивності. Вимушені переселенці часто не можуть повноцінно споживати товари та послуги. Це зменшує загальний споживчий попит в економіці. Війна також руйнувала інфраструктуру та ресурси. Це зменшує виробничу потужність країни та посилює її залежність від імпорту. Ці фактори призвели до різкого падіння економіки України та втрати добробуту людей. Післявоєнне економічне відновлення України буде тривалим і складним процесом. Відновлення економічного потенціалу України після війни буде тривалим і складним процесом. Для цього необхідно вкласти значні витрати на відновлення інфраструктури, розвиток виробництва та створення нових робочих місць. Історія рясніє прикладами успішного відновлення після відновлення економіки країни. Наприклад, Японія була однією з найбільших постраждалих від Другої світової війни. Війна призвела до руйнування значної частини промисловості та інфраструктури країни. Однак завдяки ефективній економічній політиці всієї Японії за кілька десятиліть змогла стати з найрозвиненіших країн світу. Німеччина також була однією з країн, які найбільше постраждали від Другої світової війни. Однак завдяки реалізованому Сполученими Штатами та їхніми союзниками плану Маршалла Німеччині вдалося швидко відновити економіку. Корейська війна завдала великих втрат Південної Кореї. Однак завдяки ефективній економічній політиці Південна Корея всього за кілька десятиліть змогла стати з найрозвиненіших країн світу. Війна за незалежність Ізраїлю в 1948 році супроводжувалася сильними руйнуваннями. Але завдяки ефективній економічній політиці ізраїльська економіка швидко відновилася. Ці приклади показують, що післявоєнне відновлення національної економіки було можливим.

Але для цього потрібен комплексний підхід, враховуючи як внутрішні, так і зовнішні фактори. Ось деякі загальні принципи, які можуть допомогти країнам відновитися після війни:

- Забезпечити політичну стабільність. Війна часто призводить до політичної нестабільності. Важливою передумовою відновлення економіки є стабільна політична ситуація.
- Існує потреба в реалізації ефективної економічної політики. Економічна політика має бути спрямована на стимулювання виробництва, створення нових робочих місць та залучення інвестицій.
- Є необхідність залучення міжнародної допомоги. Міжнародна допомога може допомогти подолати найгостріші проблеми, пов'язані з війною.

Список використаних джерел:

1. Дослідження стану та потреб бізнесу за рік повномасштабної війни. URL: <https://business.dii.gov.ua/cases/iniciativi/doslidzenna-stanu-ta-potreb-biznesu-za-rik-povnomasstabnoi-vijni>
2. Рік великої війни Росії проти України у 10 цифрах. BBC NEWS Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/ck5ylk3rj0zo>

УДК 657

ВАСИЛЬ ПІГОШ

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування і маркетингу, Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

**ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:
РЕАЛІЇ ТА ВИКЛИКИ**

Україна, як країна, яка переживає воєнний конфлікт, стикається з низкою викликів у сфері фінансового управління. Забезпечення ефективного державного фінансового контролю в умовах воєнного стану є критично важливим для забезпечення стабільності та ефективного використання ресурсів.

Умови воєнного стану породжують ряд конкретних фінансових викликів. Одним з найбільш актуальних є загроза корупції, яка може посилюватися в умовах надзвичайної ситуації та нестабільності. Війна може сприяти поширенню корупції через неформалізовані канали закупівель оборонної техніки та послуг. Також, необхідно враховувати зростаючі потреби у фінансуванні військових операцій та гуманітарних дій.

Недостатня прозорість у фінансових операціях, необхідність пристосування системи обліку та звітності до воєнних умов та недосяжність для громадськості стають додатковими викликами.

Здійснення державного фінансового контролю у воєнний період характеризуються наступними особливостями:

1. Збільшення обсягів витрат. У воєнний період державні витрати значно зростають через потреби у фінансуванні військових операцій, закупівлі військової техніки та забезпечення військових. Це ставить підвищений тиск на систему державного фінансового контролю для забезпечення ефективного використання цих коштів.

2. Необхідність швидких рішень. У воєнний період держава часто змушена приймати швидкі та стратегічно важливі рішення щодо фінансування військових операцій та гуманітарних дій. Це вимагає від державного фінансового контролю гнучкості та швидкості реакції.

3. Специфічні вимоги звітності. У воєнний період державні органи можуть потребувати специфічних звітних документів та фінансових звітів для відстеження витрат на військові цілі та гуманітарну допомогу.

4. Роль міжнародних спостерігачів. У воєнний період міжнародні спостерігачі та організації можуть відігравати важливу роль у контролі за фінансовими операціями країни, сприяючи забезпеченню прозорості та відкритості.

5. Інновації в фінансовому управлінні. Воєнний стан може стати стимулом для впровадження нових технологій та підходів у фінансовому управлінні, таких як цифрові системи моніторингу та контролю, щоб покращити ефективність та прозорість фінансових операцій.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>